

Kod zawodu - 3230

Informacja o zawodzie

Hipoterapeuta

Spis treści

Wstęp	3
1. Zadania i czynności robocze	3
2. Materialne środowisko pracy	4
3. Warunki społeczne	5
4. Warunki organizacyjne	5
5. Wymagania psychologiczne	6
6. Wymagania fizyczne i zdrowotne	6
7. Możliwości podjęcia pracy	7
8. Możliwości awansu	7
9. Możliwości zatrudnienia oraz płace	8
10. Ważniejsze adresy	9
11. Polecana literatura	9
13. Przydatne adresy internetowe	10

Wstęp

Od kilkunastu lat w Polsce wzrasta zainteresowanie **hipoterapią**, metodą, która, stanowi **ogół zabiegów terapeutycznych przy udziale konia**. Nazwa metody wywodzi się od **greckiej nazwy konia – hippos**.

Hipoterapia to forma rehabilitacji psycho-ruchowej, mająca służyć poprawie funkcjonowania człowieka w sferach fizycznej, emocjonalnej, poznawczej lub społecznej, podczas, której specjalnie przygotowany koń stanowi integralną część procesu terapeutycznego. Z tej formy pomocy mogą korzystać zarówno dzieci, młodzież jak i osoby dorosłe.

Leczniczy wpływ jazdy konnej znany był już w starożytności. W IV wieku przed naszą erą grecki lekarz **Hipokrates** pisał w swoich rozważaniach o pozytywnym wpływie jazdy konnej na leczenie niektórych schorzeń człowieka. W Polsce po raz pierwszy **profesor Weiss** w Konstancie pod Warszawą wykorzystał konia w zabiegach leczniczych. **W 1985r.** grupa lekarzy z Krakowa zorganizowała terapię jazdy konnej na terenie Uzdrowiska Swoszowice. Pacjentami były dzieci i młodzież leczone w Poradni Rehabilitacyjnej dla Dzieci i Młodzieży Specjalistycznego Zespołu Matki i Dziecka w Krakowie. **W 1992 r.** z inicjatywy **Krakowskiej Fundacji na Rzecz Rozwoju Rehabilitacji Konnej Dzieci Niepełnosprawnych** utworzone zostało **Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne**. Miało to miejsce w trakcie konferencji „**Hipnoterapia - teoria, praktyka i możliwości**”.

W 1994 Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne rozpoczęło szkolenia dla instruktorów rekreacji ruchowej ze specjalności hipoterapia. Organizacja ta podjęła także starania o wprowadzenie zawodu hipnoterapeuty i instruktora hipoterapii do Klasyfikacji Zawodów i Specjalności. W efekcie podjętych działań zawód **instruktora hipoterapii** z numerem **32306** znalazł się w grupie większej **32 „Średni personel do spraw zdrowia”** w podgrupie **3230 „Praktykujący niekonwencjonalnie lub komplementarne metody terapii”**.

W 2002 roku opracowano pierwszy **Kanon Polskiej Hipoterapii** zatwierdzony przez **Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Hipoterapeutycznego**. Jest to zbiór zasad, norm, reguł i nakazów – stanowiących wzór do naśladowania i dążenia. Najnowsza wersja **Kanonu** została przyjęta na **Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PTHiP** w Katowicach w **2007 r.**

Zadania i czynności

Hipoterapia prowadzona jest przez wykwalifikowanego **hipoterapeutę** na zlecenie i pod kontrolą lekarza. Jej celem jest przywrócenie sprawności fizycznej i psychicznej

osobom w możliwym dla nich od osiągnięcia zakresie. Podstawowym zadaniem **hipoterapeuty** jest troska o poprawę stanu zdrowia osoby korzystającej z jego pomocy.

Do głównych jego zadań należy:

- prowadzenie zajęć terapeutycznych na prośbę osoby lub jej otoczenia za pisemną zgodą lekarza prowadzącego,
- dokonanie diagnozy osoby na wstępie i po zakończeniu terapii oraz wskazanie poziomu funkcjonowania,
- zaplanowanie harmonogramu zajęć z hipnoterapii dla osób niepełnosprawnych i jego realizacja,
- opracowywanie scenariusza zajęć hipoterapeutycznych oraz wybór odpowiedniej formy hipnoterapii stosownie do potrzeb podopiecznego,
- prowadzenie zajęć z zakresu hipnoterapii zgodnie z metodyką, predyspozycjami psychomotorycznymi osób i wynikami diagnozy,
- dbałość o dobre samopoczucie osoby korzystającej z jego usług oraz czuwanie nad tym, by terapia nie była przerwana przedwcześnie ani przedłużana bez uzasadnienia,
- współpraca z innymi terapeutami, specjalistami i lekarzami zajmującymi się podopiecznym oraz wolontariuszami i praktykantami,
- prowadzenie dokumentacji zawierającej rozpoznanie, cele, przebieg i wnioski z zajęć hipoterapeutycznych.
- kształtowanie u podopiecznego postawy szacunku dla zwierzęcia i uczenie go okazywania tego szacunku,
- przestrzeganie reguł bezpieczeństwa pracy z koniem ,
- przygotowanie konia do zajęć hipoterapeutycznych,
- organizowanie stanowiska pracy zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ochrony środowiska, wymaganiami ergonomii,
- dopełnienie formalności związanych z ubezpieczeniem swoich podopiecznych na okoliczność „nieszczęśliwego wypadku”,
- rozwijanie wiedzy i umiejętności w procesie ciągłego doskonalenia się.

Hipoterapeuta zobowiązany jest także do prowadzenia dokumentacji swojej pracy, w której powinien na bieżąco dokonywać adnotacji postępu prowadzonych zajęć z pacjentem.

Materialne środowisko pracy

Hipoterapeuta może pracować w ośrodku hipoterapeutycznym i jeździeckim, w jednostce medycznej, opiekuńczej, terapeutycznej oraz w gospodarstwie

agroturystycznym. W zależności od warunków atmosferycznych zajęcia prowadzone są w odpowiednio przygotowanym do tego miejscu, wydzielonym oraz odizolowanym od zewnętrznych sygnałów optyczno-akustycznych, które mogą rozpraszać uwagę zarówno konia jak i podopiecznego. Na świeżym powietrzu jest to np. plac do zajęć, maneż lub las, natomiast pod dachem – kryta ujeżdżalnia.

Warunki społeczne

Hipoterapia to praca zespołowa. Wymaga całkowitego i pełnego porozumienia pomiędzy osobą prowadzącą konia i **hipoterapeutą**. Jednym z ważnych elementów tego zawodu jest intensywny kontakt z koniem i podopiecznymi, z których każdy wymaga indywidualnego podejścia.

Realizując swoje zadania **hipoterapeuta** współpracuje: z lekarzem prowadzącym pacjenta oraz różnymi specjalistami, do których należeć mogą m.in. psycholodzy, fizjoterapeuci, neurologi, pedagodzy specjaliści w zależności od specyfiki problemu zdrowotnego. Na bieżąco współpracuje on także z rodzicami lub opiekunami swoich podopiecznych. Do zespołu pracującego przy zajęciach hipoterapeutycznych mogą być włączeni dodatkowo: wolontariusze, praktykanci i studenci zainteresowani nabyciem umiejętności w tej dziedzinie. Biorąc to wszystko pod uwagę **hipoterapeuta** powinien być osobą komunikatywną, łatwo nawiązującą relacje interpersonalne. W niektórych uzasadnionych przypadkach **hipoterapeuta** może odmówić prowadzenia zajęć ze względu na niezgodność charakterów między nim a podopiecznym, co mogłoby utrudniać prowadzenie terapii.

Warunki organizacyjne

Hipoterapeuta prowadzi zajęcia **indywidualnie** dla każdego podopiecznego. Konia podczas terapii najczęściej prowadzi osoba mająca do tego odpowiednie przeszkolenie i doświadczenie w jego obsłudze. Sposób asekuracji dobiera się w zależności od potrzeb pacjenta, podobnie jak i zmodyfikowany sprzęt jeździecki oraz rehabilitacyjny. Czas trwania zajęć wynosi średnio 30 min. Optymalny czas pracy **hipoterapeuty** wynosi najczęściej 7 godzin dziennie: 4 godziny zajęć i co najmniej jedna półgodzinna przerwa.

Praca **hipoterapeuty** składa się z dwóch etapów: tzw. **etapu wstępnego**, w trakcie, którego podopieczny oswaja się z koniem i **etapu zasadniczego** tj. zajęć usprawniających na koniu.

Wyróżnia się następujące **formy hipoterapii**:

- **fizjoterapia na koniu**- gimnastyka lecznicza na koniu poruszającym się stępem mająca na celu usprawnienie ruchowe – prowadzona winna być przez fizjoterapeutów

- **psychopedagogiczna jazda konna i woltyżerka** – zespół działań jeździeckich, pedagogicznych i psychologicznych podejmowanych w celu usprawnienia intelektualnego, poznawczego emocjonalnego i fizycznego prowadzona przez psychologów i terapeutów posiadających kwalifikacje jeździeckie lub przy współpracy instruktorów jeździectwa
- **terapia „kontakt z koniem”** – jej celem jest nawiązanie kontaktu pacjenta ze zwierzęciem i z otaczającym środowiskiem – prowadzą ją terapeuci mający kwalifikacje jeździeckie.

Wymagania psychologiczne

Osoba, która pragnie wykonywać zawód **hipoterapeuty** powinna być: otwarta, wrażliwa, cierpliwa i jednocześnie stanowcza. Umieć stworzyć dobrą atmosferę sprzyjającą zabawie i wykonywaniu ćwiczeń rehabilitacyjnych przez podopiecznych. Ważna jest także umiejętność pracy zespołowej, elastyczność i dostosowanie się do kontaktów z różnymi typami osób ich potrzebami. Kolejne niezbędne cechy w tym zawodzie to: odpowiedzialność, szybkie podejmowanie decyzji oraz odporność na stres i talent dydaktyczny. Niezbędna jest również wysoka kultura osobista, empatia i wyrozumiałość w stosunku do ludzi oraz zamiłowanie do koni. Istotne jest ponadto posiadanie szerokiej wiedzy z zakresu anatomii, fizjologii, biologii oraz psychologii zarówno człowieka jak i konia.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Hipoterapeuta powinien charakteryzować się nienagannym stanem zdrowia, dobrą sprawnością fizyczną i koncentracją uwagi oraz spostrzegawczością. Codzienne kontakty z ludźmi i zwierzętami wymagają także prawidłowej sprawności narządu słuchu, wzroku i mowy oraz wytrzymałości na długotrwały wysiłek fizyczny i psychiczny. Zagrożeniem dla zdrowia **hipoterapeuty** są uciążliwe warunki atmosferyczne, zagrożenia wynikające z bezpośredniego kontaktu z koniem jak również znaczne zapylenie podczas pracy na piaszczystym podłożu.

Pracę w zawodzie eliminują takie schorzenia jak: choroby alergiczne spowodowane uczuleniem na sierść zwierząt, choroby psychiczne oraz dysfunkcje fizyczne, motoryczne i intelektualne.

Warunki podjęcia pracy

Osoby, które pragną zostać **hipoterapeutą** powinny legitymować się, co najmniej wykształceniem średnim, dobrym stanem zdrowia potwierdzonym przez lekarza,

umiejętnościami jeździeckimi na poziomie **L**- doskonale panowanie nad koniem i własnym ciałem. W tej pracy mile widziane jest także wykształcenie wyższe kierunkowe np. z dziedziny medycyny, rehabilitacji, pedagogiki specjalnej, psychologii, terapii zajęciowej, zootechniki oraz hodowli koni.

Warunkiem wykonywania zawodu jest ukończenie kursu zawodowego **Instruktor Hipoterapii** organizowanego przez **Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne**. Program kursu obejmuje 5 modułów:

- Moduł I – medyczno-rehabilitacyjny 89 h
- Moduł II – psychologiczno-pedagogiczny 34 h
- Moduł III – hipologiczny 18 h
- Moduł IV – hipoterapeutyczny 33 h
- Moduł V - praktyka zawodowa 80 h

Kursy organizuje:

Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne - Zarząd Główny

ul. Nowoursynowska 100

02 - 797 Warszawa

tel/fax: 22 254 25 45

e-mail: biuro@pthip.org.pl

www.pthip.org.pl

Klub Sportowy "Bór" Toporzysko

Toporzysko 454

34 - 240 Jordanów

Tel: 18 287 38 32, 18 287 37 36

e-mail: sekretariat@toporzysko.pl

www.toporzysko.pl

Kurs organizowany jest przez Klub Sportowy "Bór" Toporzysko pod patronatem PTHiP.

Licencja **instruktora hipoterapii** jest nadawana na 5 lat, a warunkiem jej przedłużenia jest podjęcie pracy w zawodzie instruktora, przepracowanie w nim co najmniej 2 lat oraz uczestniczenie w warsztatach, seminariach i konferencjach organizowanych przez Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne.

Możliwości awansu w zawodzie

W tym zawodzie pożądane jest ciągle dokształcanie się poprzez udział w szkoleniach, seminariach i śledzenie dostępnych publikacji tematycznych.

Warsztaty rozwijające poziom wiedzy i umiejętności hipnoterapeutów organizuje np. **Polskie Towarzystwo Hipoterapeutyczne**.

Przykładowa oferta szkoleń na 2018 r.

- Hipoterapia dla dzieci z autyzmem – zachowania trudne, skąd się biorą i jak sobie z nimi radzić
- Zasady postępowania i korekcja wad postawy oraz skolioz w trakcie zajęć hipoterapii
- Wspomaganie mechaniki ruchu pacjenta na koniu podczas zajęć hipoterapii
- Możliwości budowania dialogu i porozumienia poprzez komunikację międzygatunkową w hipoterapii
- Hipoterapia dzieci z hemiplegią
- Jak prowadzić zajęcia hipoterapeutyczne z dziećmi z autyzmem i zespołem Aspergera
- Przygotowanie konia do hipoterapii
- Zastosowanie hipoterapii w pracy z młodzieżą przebywającą w placówce resocjalizacyjnej
- Terapia z koniem dla osób z doświadczeniem choroby psychicznej.

Inną możliwością jest ukończenie studiów I i II stopnia czy studiów podyplomowych np. z zakresu fizjoterapii, wychowania fizycznego, pedagogiki specjalnej lub terapii zajęciowej.

Możliwości zatrudnienia oraz płace

Osoby posiadające zawód **hipoterapeuty** mogą poszukiwać zatrudnienia w wyspecjalizowanych ośrodkach jeździeckich, stowarzyszeniach i fundacjach oraz gospodarstwach agroturystycznych, gdzie prowadzone są zajęcia z hipoterapii. Ze względu na systematyczny wzrost zainteresowania hipnoterapią, jako metodą terapii pojawia się także możliwość zatrudnienia za granicą (korzystne warunki do rozwoju znalazła hipoterapia w Niemczech, Francji i USA) lub założenia własnej działalności gospodarczej w tym zakresie. Najczęściej prowadzenie zajęć z hipoterapii stanowi jednak dodatkowe zajęcie osób posiadających kwalifikacje z zakresu np. fizjoterapii, rehabilitacji, psychologii itp.

Z informacji uzyskanych ze strony www.mz.praca.gov.pl wynika, że w pierwszym półroczu 2017 r. w powiatowych urzędach pracy w Polsce było zarejestrowanych 11 osób bezrobotnych w zawodzie **hipoterapeuty**, natomiast w Małopolsce nie było osób bezrobotnych zarejestrowanych. W analogicznym okresie do powiatowych urzędów pracy wpłynęło tylko 9 ofert pracy w tym zawodzie.

Zarobki **hipoterapeuty** kształtują się od 50 zł. w górę za półgodzinną terapię.

Ważniejsze adresy:

Oddział Małopolski Polskiego Towarzystwa Hipoterapeutycznego

Biuro Oddziału Małopolskiego PT

K.S. "BÓR", Toporzysko 454, 34-240 Jordanów

Tel/fax: 18-287-38-32

e-mail: hipoterapia.malopolska@gmail.com

Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „HIPOTERAPIA”.

ul. Nowoursynowska 100, 02-797 Warszawa

e-mail: fundacja@hipoterapia.org

www.hipoterapia.org

Hipoterapia Fundacja na Rzecz Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych

ul. Dunajewskiego 5/29, 31-133 Kraków

tel. 726-301-040

e-mail: fundacja@hipoterapia.info.pl

www.fundacja-hipoterapia.pl

Ośrodek Rekreacji i Rehabilitacji Konnej „TABUN”

30 - 240 Kraków, Olszanica

ul. Ireny Kosmowskiej 12a

Tel. (12) 623-82-37, 623-80-62

e-mail: klub@tabun.com.pl

[www. http://www.tabun.com.pl](http://www.tabun.com.pl)

Polecana literatura

- pod red. Anna Strumińska, ABC Hipoterapii. Psychopedagogiczne aspekty hipoterapii dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne 2007
- Christine Heipertz-Heng, Jazda konna dla osób niepełnosprawnych, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne 1997
- pod red. Barbary Teichmann Engel, Terapeutyczna jazda konna II - Strategie rehabilitacji, Fundacja Hipoterapia

Przydatne strony internetowe:

Polski Związek Jeździecki (PZJ)

www.pzj.pl

Międzynarodowa Federacja Konie w Edukacji i Terapii (HETI)/ dawniej

Międzynarodowa Federacja Jeździecka Osób Niepełnosprawnych (FRDI)

www.frdi.net/

*Opracowano w Centrum Informacji
i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnowie
luty 2018 r.*